

Türkiye'de ve Dünyada Sigara Mücadelesi

Prof Dr Elif Dađlı
Çocuk Sağlığı ve hastalıkları Anabilim Dalı
Marmara Tıp Fakültesi

•Dünya Tütününün % 73'ü gelişmekte olan ilkelere yetişir

•Bu ülkelerin % 63'ü tütün ürünlerinin ithalatı için kazandıklarından daha fazlasını harcarlar

Gelişmekte olan ülkeler

Sigara içme oranı

Erkek

% 50-70

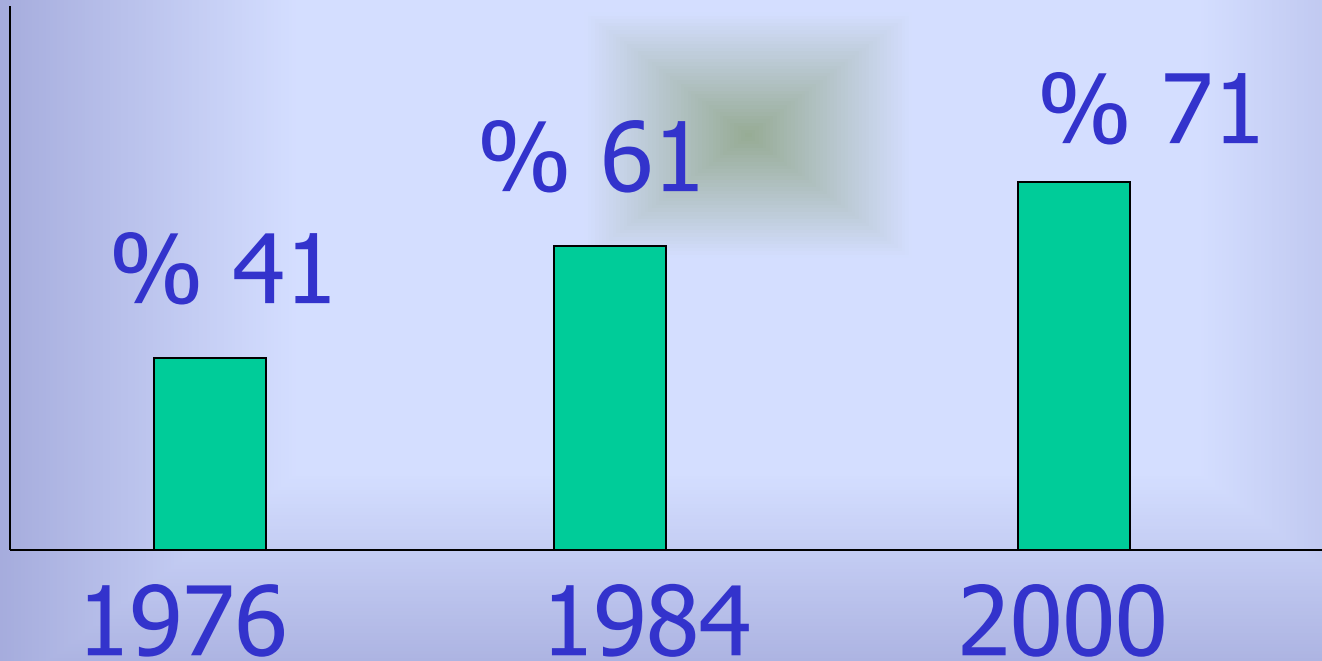
Kadın

% 2- 10

Gelenekler, din, yokulluk halkın
sigaraya
başlamasını engellemiştir.

Gelişmekte olan Ülkeler

Dünya tütün tüketiminde payı

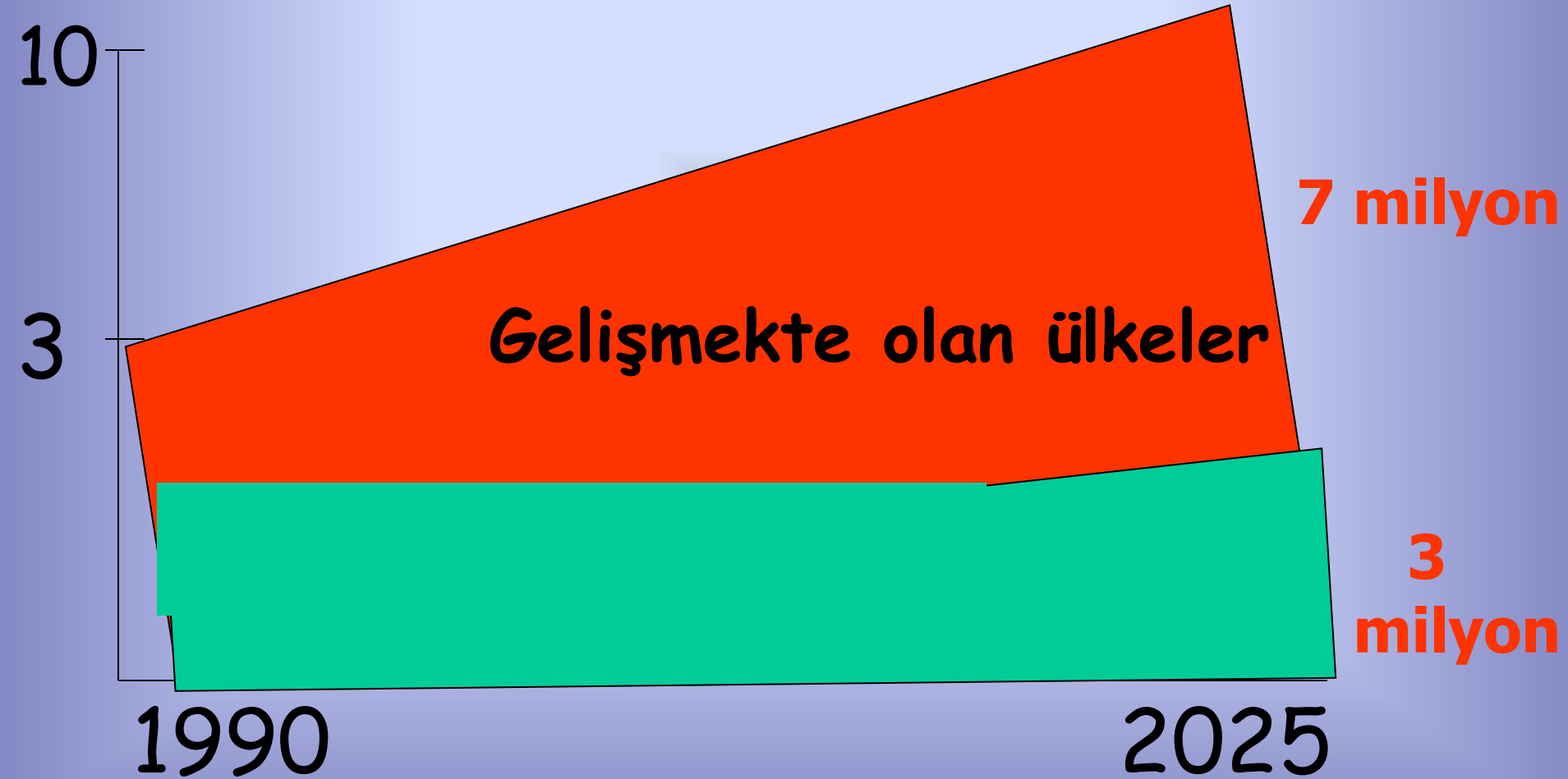

Pazarlar arası artış

Global artış (4.4-5.2 %)

1991-2000 Asya'da - 33%

Global Yıllık Mortalite

Gelişmekte olan ülkelerde tüketim neden artacak?

- 1) Nüfus artışı
- 2) Gelir artışı
- 3) Kadınların sosyal tabularının kalkması
- 4) Sağlık etkileri konusunda bilgisizlik
- 5) Kontrol önlemlerinin yetersizliği
- 6) Sigara firmalarının saldırgan pazarlama taktikleri

Tütün endüstrisi pazar taktikleri

- *Sağlık verilerinin inkarı ve yalan bilim üretimi
- *Promosyon ve reklam
- *Hükümetleri kaçakçılık tehlikelerine karşı ikna etmek
- *Fiyatlandırma kontrolü
- *Tekellerle ortaklık kurmak ve özelleştirmek

Komşu ÷lkeye sigara fabrikası kur

Hükümeti kaçakçılığı önlemek üzere ÷lkede sigara fabrikası kurmaya ikne et

Kamuoyunu yeni tada alıştır

Kuvvetli ve saldırgan reklam kampanyası yap

Tekel ve hükümetten bağımsızlık kazan

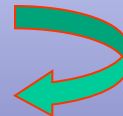
Tekele ortak ol

Tekelin özelleştirilmesi için basınç yap

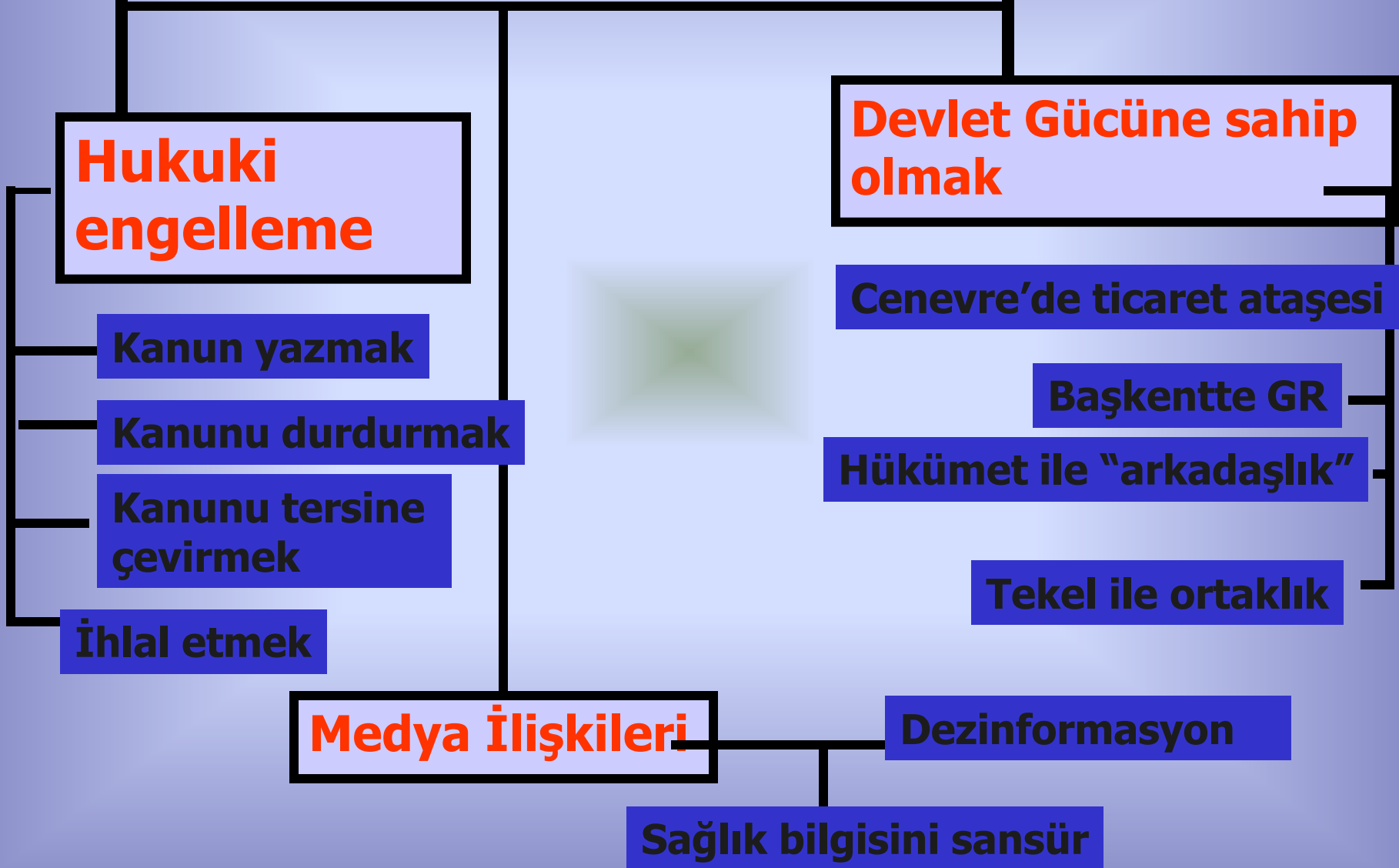

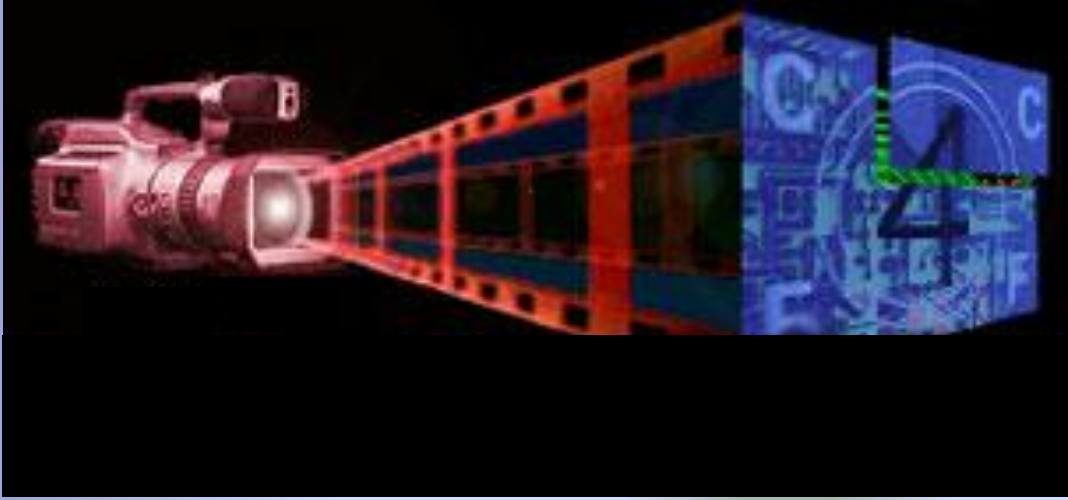
TEKELİ AL

Dünya sigaralarının % 10-35'i kaçakçılıkla satılır.

Endüstri Taktikleri

Tütün Kanununun Öyküsü

1980'den önce
Türkiye'de Tütün

*Ürün rekabetinin
korunması ve
tarımın desteklenmesi*
196 sayılı 1961 tarihli
kanun ile ayarlanmıştı.

500 000 aile tütün
tarım ve işlenmesinde
çalışıyordu
59 ihracatçı firma vardı.

1984 Philip Morris dökümanları:

**Nikki Hauser
Türkiye'ye gelir.
Tarım ve Sağlık
Bakanı ile görüşür,
Dışişleri ilişkileri ile
temas eder, Cenevre
daimi temsilcisi ile
görüşme ayarlar.**

TURKEY

Had dinner with Ambassador Varel Özakoçak and Fesim Ögüt of Turkey.

The Minister of Agriculture and the Minister of Health are old friends of Mr. Ögüt, so the time to go to Turkey is indeed ripe and should be done soon, especially in view of the frequent and sudden changes of persons in decision-making jobs.

The procedure strongly recommended by the Ambassador and Mr. Ögüt would be as follows:

- 1) Both would be glad to review our presentation. I am sure that this would be valuable because Ögüt, being on friendly terms with both Ministers, could give us good advice regarding approach and content of our presentation.
- 2) As a second step, the Ambassador would ask the foreign office to arrange our visit first with the Minister of Agriculture followed by a visit to the Minister of Health. Concomitantly, Mr. Ögüt would write to his friends (Ministers of Agriculture and Health) that the Ministry of Foreign Affairs would ask them to receive us.
- 3) After our presentations to the Ministries of Agriculture and Health, both would recommend to the Ministry of Foreign Affairs that we make our presentation to the Turkish Ambassador in Geneva. He is nationally and internationally a highly respected person, having previously been Minister of Foreign Affairs.

I submit that this opening merits the urgent attention of Infotab and the members of the Board, so that we receive the green light to go ahead.

1984 Beşinci beş yıllık plan

“Yeni tip tütün tarımının desteklenmesi ve tütünde Tekel’in kaldırılmasını” önermiştir.

**Philip Morris
dökimanları:
Nikki Hauser
Cenevre'de
tütün üreticisi
gelişmekte olan
ülkeler, Türkiye
dahil
hepsine
tütün
için
birleşme
çağrısı
yapar.**

Purpose

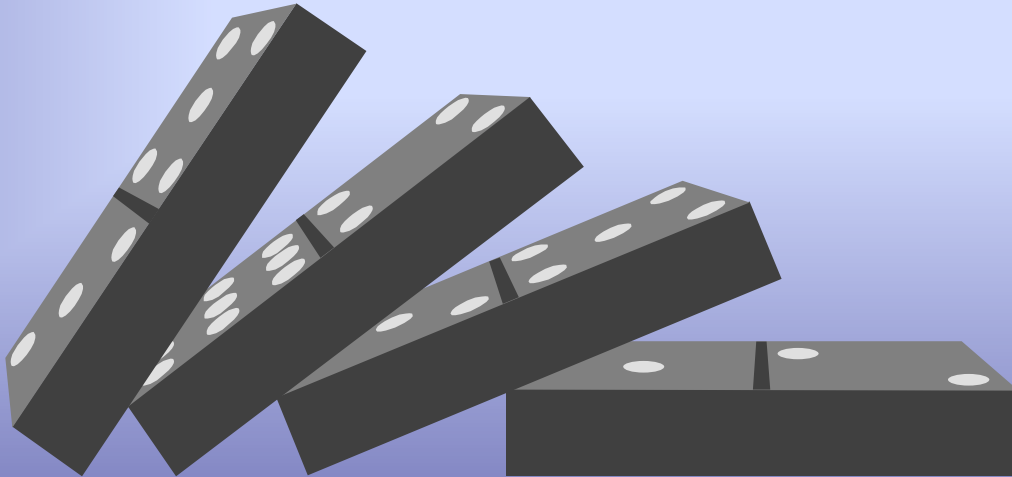
To meet Permanent Representatives of selected developing countries accredited to the United Nations Office in Geneva.

Invited by the Austrian Ambassador to the U.N. in Geneva to accompany him to a reception given by the Embassy of Thailand at the occasion of the birthday of the King of Thailand, I met and had a short discussion with members of the Permanent Missions of the countries listed below:

To all persons met I said that I am a consultant to the five largest tobacco companies and that I wanted to meet them because they represent countries where tobacco makes a significant economic contribution to their countries. That I would like to call on them during the second half of January 1985 to discuss a presentation we would like to make to them and their Ambassadors which would, among other things, outline how important it is to defend the tobacco leaf against a concerted world-wide attack. That we would like to address ourselves also to their Ambassadors, because the issue had become a highly political one.

1986 tarih ve 3291 sayılı kanun

“Tütün üretimi, satışı, ihracatı ve fiyatlandırılması yeniden düzenlenmiştir.”

Philip Morris- Sabancı (Philsa)

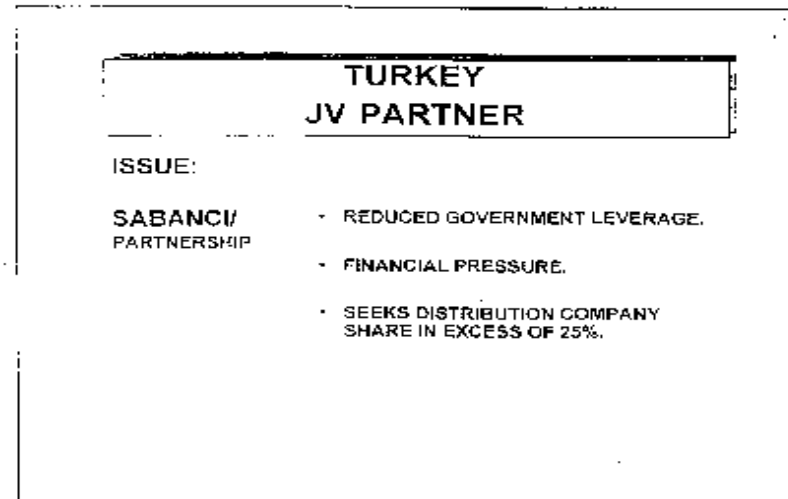

3 Mayıs 1990 : 2000 tondan fazla üretimi olan firmaların Tekel'in katılımı olmadan satış, fiyatlandırma ve dağıtım yetkisi vardır.

Philsa Devlet planlama teşkilatına 8.8.1990'da başvurur. Başvuru 5.4.1990 tarihli bir resmi olmayan bir anlaşmaya atıf yapmaktadır.

Philip Morris dökümanları 1994 bütçesi:

“Sabancı’yı
rahmetli Özal’la iyi
ilişkileri olduğu için
tutmuştuk. Şimdi
odaklanmış hükümet
ilişkilerimiz
Sabancı’dan
iyi”

35// AS YOU KNOW, WE OPTED TO ENGAGE SABANCI DUE TO THEIR EXCELLENT RELATIONS WITH THE GOVERNMENT OF THE LATE TURGUT OZAL. TODAY, WE AT PHILSA HAVE ESTABLISHED FOCUSED GOVERNMENT RELATIONS, WHICH ARE MORE EFFECTIVE THAN THOSE ENJOYED BY SABANCI, WHO'S EFFORTS ARE DILUTED BY VIRTUE OF ITS DIVERSIFIED BUSINESS INTERESTS. SABANCI'S BUSINESSES ARE UNDER COMPETITIVE PRESSURE, AND THEY PERCEIVE THEIR PARTNERSHIP IN PHILSA AS AN IMPORTANT SOURCE OF INCOME.

SABANCI'S DISAPPOINTMENT IS DRIVEN BY OUR LATEST FEASIBILITY STUDY WHICH FORESEES FIRST DIVIDEND PAYMENTS IN 1998. THEY ARGUE THAT PM'S INCOME IS GUARANTEED THROUGH ROYALTIES AND SUPPLIES. THEY HAVE INDICATED THAT THEY WISH TO BE COMPENSATED FOR THIS, BY EITHER PM REVIEWING SUPPLY PRICES OR BY SABANCI TAKING A SHARE IN THE DISTRIBUTION COMPANY IN EXCESS OF THE 25% THEY HOLD IN PHILSA. OBVIOUSLY ANY SHARE OVER AND ABOVE 25% IS UNACCEPTABLE TO US. WE ARE EXPLORING ALL POSSIBILITIES TO FIND A MUTUALLY ACCEPTABLE SOLUTION.

Türkiye'deki ihracat firmaları

1970

59

1980

48

1990

30

1996

14

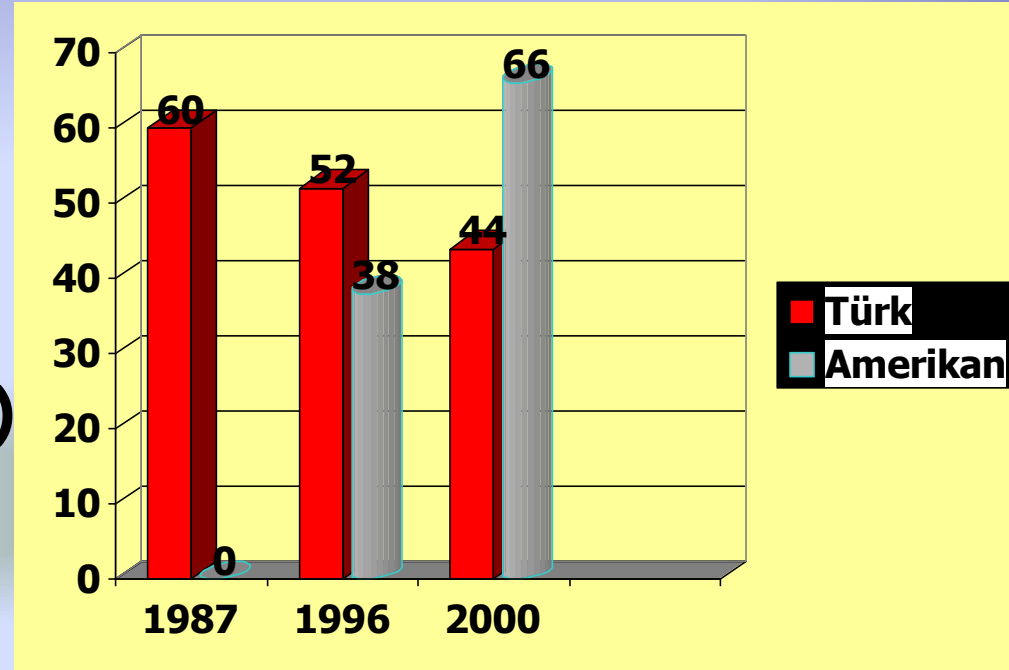

Türk sigaralarında

kullanılan tütün
miktarı ve tipi

Rapor

tahmin edilen (1000 ton)

1987

1996

2000

Amerikan tütünü

-

38

66

Türk tütünü

60

52

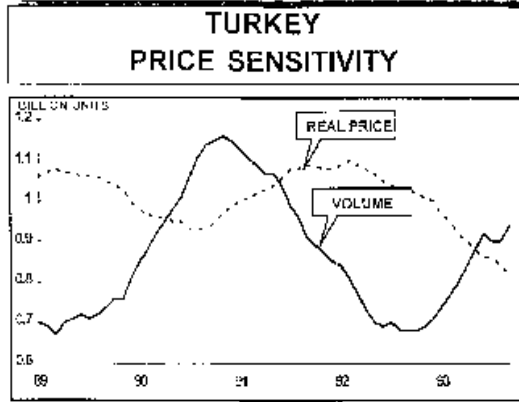
44

Türkiye'ye sigara ithalatı 1984-1991 (1000 ton)

1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990
1991

1.80
3.89
7.05
9.67
8.90
12.10
15.70
12.40

12// THE DOTTED LINE REFLECTS THE REAL MARLBORO 100'S WHILE THE CONTINUOUS LINE REFLECTS ITS VOLUME. THE CHART CLEARLY DEMONSTRATES THAT WHEN THE REAL PRICE INCREASES, OUR VOLUME DECLINES.

UNDERLYING THE PRICE SENSITIVITY IS.....

Philip Morris Tekel Sigara ları arasındaki fiyat farkını % 30 oranında tutmak için plan yapar.

**TURKEY
PRICE SENSITIVITY**

ISSUE:

LIMITED DISPOSABLE INCOME
TEKEL 2000, LOWER PRICED
ALTERNATIVE TO MARLBORO

ACTION PLAN:

RSP EVOLUTION IN-LINE WITH INFLATION.
MANAGE PRICE GAP TO STAY <30%.

13// THE LIMITED DISPOSABLE INCOME AND THE AVAILABILITY OF A LOWER PRICED ALTERNATIVE TO MARLBORO IN THE FORM OF THE TEKEL 2000. AS REFLECTED IN OUR ACTION PLAN, THIS LIMITS THE POSSIBILITY OF INCREASING RETAIL PRICES. WE WILL BE ABLE TO GROW VOLUME, PROVIDED WE KEEP RETAIL PRICE INCREASES IN-LINE WITH INFLATION AT BEST WHILE MANAGING THE PRICE GAP BETWEEN MARLBORO AND TEKEL 2000 TO STAY BELOW 30%.

HOW LET US LOOK AT OUR COMPETITORS AND HOW THEY MEASURE UP TO TEKEL AND PHILIP MORRIS.....

Sigara karşıtı m¼cadele

Sağlık Bakanı B¼lent Akarcalı

1988'de ilk sigara içme araştırması yaptırır.

9.1.1991 meclisde ilk sigara yasası kabul edilir.

Cumhurbaşkanı "ticaret özg¼rl¼ę¼ne aykırı" olduğu gerekçesi

ile yasayı veto eder.

B¼lent Akarcalı istifa eder.

31 Mayıs 1991

Dünya Sigarayı Bırakma Günü

Marlboro Marmara Üniversitesi'nde
"Müzik Disko Show" düzenler.

1992 ANKARA

Air Indoor International Hacettepe Üniversitesinde iç ortam hava kirliliği konusunda bir kongre düzenler. Yabancı bilim adamları sigara dumanının önemsiz bir kirletici olduğunu defalarca bildirirler.

Daha sonra bu bilim adamlarının sigara firmaları tarafından desteklendiği dökümanente edilir.

3 Temmuz 1992

Dr Ahmet Feyzi Inceöz ikinci tütün yasasını meclise sunar.

Tasarı Adalet komisyonuna gönderilir.

Adalet komisyonu başkanı kendisine ziyaret eden Tıp Profesörlerine "sigaranın kanser yaptığına inanmadığını" söyler.

1992 Philip Morris: Reklam Yasağı Önerisi:

Philsa reklam yasağı
içeren kanununun
çıkarması için eylem
planı yapar. Cahit
Düzel Adalet
Komisyonu başkanını
ziyaret edecektir.

TURKEY

Ad Ban Proposal

The below draft was prepared by Cahit Düzel, Erhan Key, Ahmet Evin and Stig Carlson on July 7-8, 1992.

Background

A proposal to ban all advertising, including also ETS driven smoking restrictions, was passed on January 9th, 1991, but vetoed by President Ozal on January 24th, 1991. Several coalitions, including the publishers' association have been created. The proposal from 1991 is now with the Parliamentary Justice Commission, which has also received suggestions for a more balanced marketing regulation from the publishers.

On July 3rd, 1992, the last day of the Spring Parliament, a new, practically identical anti-advertising and -smoking proposal was filed. In accordance with Turkish procedures, this proposal must be voted on in Parliament during the fall session, which is scheduled to commence September 1st.

The Government Tobacco Monopoly, Tekel, considers itself un-political and follows a policy of not interfering with legislative issues.

Objectives

- 1.- Defeat the extensive ad and smoking ban proposal; and
- 2.- Establish a self-regulatory alternatively legal code that allows reasonable advertising and marketing freedoms over the next 5 year period.

Strategies

- 1.- To work via political and financial channels to present the existing balanced "Tri-Partite proposal" as the preferred alternative to the 2 ban proposals;

Philip Morris bu arada
sorumlu endistri
imajı yaratmak için
Milli Eğitim Bakanlığına
gençleri korumak için
proje verir.

C. Strategy 3: Communicate constructive message about youth protection and industry responsibility:

- a) See direct meetings with Prime Minister Demirel and Minister of Finance, Oral;
- b) Arrange for CD/PHILSA to, via PMI, receive examples of "Youth Initiatives" from other markets, such as USA, UK and Finland;
- c) Get CD/PHILSA translation of voluntary agreements/ regulations from other markets including youth protection principles (Denmark, Switzerland, UK and Hungary);
- d) Initiatives to meet with the Minister of Health will be withheld as long as he is not getting involved in driving the ad ban proposals;
- e) Cahit Duzel should develop strategy to open dialogue on a Youth Initiative with the Minister of Education;
- f) Arrange tour to meet top politicians in order to communicate messages (see A/1). Ask Geoff Bible to call Mr. Sabanci to set up 3 meetings (Prime Minister, Minister of Finance and Minister of Education) and also use media VIP occasion (August 3, 1992) arranged by Sabanci to transmit key messages.

Encl.

July 15, 1992/SGC/sd

2501362212

19.11.1992 Margaret Thatcher
Türkiye'yi ziyaret eder.

British Gas ile Türkiye ilişkilerini düzenlemek için
geldiği resmi olarak belirtildi. Bir gazetede
Philip Morris'in
Türkiye pazarındaki yerini güçlendirmek
üzere geldiği haberi çıktı. Tekzip edilmedi.

Geçtiğimiz yıl Philip Morris danışmanı Thatcher'in
doğum gününü büyük bir parti ile kutladı.

**Philip Morris firması danışmanı
Mrs Margaret Thatcher'ın
doğum gününü geçtiğimiz yıl
büyük bir parti ile kutladı.**

R.J. Reynolds 1993'de 100 milyon dolarlık yatırım ile fabrikasını açar.

Türkiye'deki ekonomik krize rağmen

Pazar payı 1993 % 3

1994 % 6

Genel müdür Thomas Reibl: Lokomotifi doğru raya oturttuk şimdi amacımız hızlandırmak.

Bu ülkenin avantajını kullanacağız.

Türkiye dünyanın en büyük pazarlarından biri.

İyi bir ürünümüz var, iyi bir ekibimiz var,

iyi stratejilerimiz var. Türkiye genç nüfusu ile çok ümit verici.

3.5.1995 Yasa tasarısı alt komisyondan Adalet komisyonuna geri gelir.

Tekel'in vergilerini ödemediği açıklanır.
Yabancı sigara firmalarının Türk temsilcileri
Tekel'e ihtiyaç olmadığını belirtirler.

Devletin Tekel'e vergilerinin iki katı borcu olduğu
anlaşılır.

Yasa tasarısı 1996'da Meclise ulaşır.

Tartışma için 274. sıradadır.

Birdenbire ön sıralara çıkarılarak tartışılır ve oy birliği ile kabul edilir.

Cumhurbaşkanının 3 hafta içinde imzalaması gereklidir.

İkinci haftada hala imzalanmamıştır.

Aynı günlerde 11 gazetede manşetden haber "Sigara iç akıllı ol" verilir.

Haberin atıf ettiği çalışmanın ABD'de yayınlanmamış bir araştırma olduğu ve beyin işlevinin kısa sürede asetil kolin denilen bir madde salgılanması ile arttığı daha sonra azaldığı bulunduğu anlaşılır.

Cumhurbaşkanı yasayı imzalar.

26.11.1996 tarih 4207 sayılı yasa

Umumi yerlerde sigara içilmesinin yasaklanması
18 yaşının altındakilere satışın yasaklanması
Direkt ve indirekt reklamların yasaklanmasını
(sigara marka ve alametleri kullanılarak reklam
ve promosyon)

getirmektedir.

Sigara endüstrisinin

4207 sayılı yasayı yok etme çalışmaları

- 1) Amerikan lobi heyetinin meclise getirilmesi
- 2) Anayasa mahkemesine başvuru
- 3) Spor Bakanına Formula-1 için başvuru
- 4) Turizm bakanına Formula-1 için başvuru
- 5) Adalet komisyonuna Formula-1 yarışlarının reklam dışı bırakılması başvurusu